

A FILM

Spriter opp filmkvelden

Alle veier fører til rom for journalisten Paul Kemp, i Johnny Depps skikkelse **73** ➔

A MUSIKK

Svensk sjel

Perfekt soundtrack til vinteren fra Sophie Zelmani **74** ➔

A RESTAURANT

Tradisjonen tro

Brasserie France har holdt koken i 20 år **78** ➔

BOOK

LØGN, DIKT OG SVIK

I romanen «Det dyrebare» turnerer Linn Ullmann gamle klisjeer med sikker hånd. Resultatet er en skremmende roman det er vanskelig å legge fra seg.

LINN ULLMAN
«DET DYREBARE»
Oktober, 390 sider

BJØRN GABRIELSEN

TRE GUTTER PÅ skattejakt finner etterlevningene av en jente som ble drept i området to år tidligere. Slik starter fortellingen i Linn Ullmanns «Det dyrebare» og mens dette grepet sannelig ikke er nytt (Stephen Kings «Stand by Me» renner en i hu), fester Ullmann et stålgrep om leseren som gjør at fortellingen likevel virker unik.

KVINNER. I den grad denne boken har en hovedperson, er det Jon Dreyer, en forfatter med skrivesperre. Rundt seg har han nesten bare kvinner, sin restauranteierkone Siri, sin perfide svigermor Jenny, sine døtre Liv og Alma og svigermorens massive, tause og snusende altmuligkvinne Idun. Jon har dessuten noen romantiske eller seksuelle sideprosjekter til enhver tid, pinlige og patetiske alle sammen. Og så er det en ennå kvinne i fortellingen, Mille, tenåringsen Jon og Siri har ansatt for å passe den minste datteren og som en kveld plutselig forsvinner.

Ullmann kombinerer noen skarpe hverdagsobservasjoner med en dunkel forbrytelse, men i dialogene er det også noen tilbakevendende filosofiske spørsmål. Hvor går grensen mellom en løgn og en fortelling? Jon og Siris bråmodne men opprørske datter Alma nekter å se forskjellen. Og hvor begynner et svik? Jons gledesløse sidesprang oppfattes annerledes av Siri enn av ham selv.

GJENBRUK. Ullmann benytter seg av to fikse grep som begge tvinger leseren til å visualisere scener sterkere enn man kanskje ellers ville gjort. Det ene er å la en scene gli umerkelig over i en annen. For eksempel ligger Jon på arbeidsværelset og drømmer, og plutselig kommer et utsagn som overhodet ikke passer i drømmen. Da er døtrene kommet hjem og i et kort øyeblikk klarer hverken hovedperson eller leser å skille døtrenes rop fra drømmen hans.

En annen teknikk er å beskrive samme gjenstand eller situasjon ut fra forskjellige synsvinkler. Siri har arrangert bursdagsfest for sin mor og kan ikke bestemme seg for om hun skal ha duker på bordene i hagen eller ikke. Måten hun løper frem og tilbake mens hun legger dukene på og tar dem av beskrives fra Jons, Jennys, Milles og Siris ståsted, og hver gang legges det til litt ekstra informasjon, eller det oppfattes ut fra en annen kontekst.

FENGER. Det er et klart internasjonalt format over

FOTO: OKTOBER FORLAG

«Det dyrebare». Den tilsynelatende uanstrengte vekslingen mellom spenning og samtidsanalyse og mellom psykologiske og litterære problemstillinger lagt til et akkurat passe eksotisk miljø, plasserer Ullmann ganske trygt i tradisjonen til, si, Donna Tartt og Jeffrey Eugenides.

Man kan henge seg opp i ting som at kvinnene i denne romanen enten er smarte og sure eller litt kørka og samtidig seksuelt tilgjengelige for Jon - eneste unntak er den mystiske, kjønnsløse Idun. Noen

SKREMMENDE. «Det dyrebare» er Linn Ullmanns femte roman. Hun fanger leseren i et spennende plot med en dunkel forbrytelse som bakteppe.

få dialoger virker ikke troverdige, tonen er til tider kynisk og slutten har preg av antiklimaks. Men kanskje det ikke kunne være annerledes for å få denne fortellingen til å henge sammen. Resultatet er en vekselvis spennende, humoristisk og tankevekkende roman som fenger, så lenge det står på. ●